

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بیماری‌های شایع کودکان

رشته‌های کودکانیاری - مدیریت خانواده

گروه‌های تحصیلی بهداشت - مدیریت خانواده

زمینه خدمات

شاخه آموزش فنی و حرفه‌ای

شماره درس ۴۱۴۲

۶۱۸	باطبی، عزیزالله، ۱۳۲۶ -
۹۲/	بیماری‌های شایع کودکان/مؤلفان: عزیزالله باطبی، احمدرضا زمانی. - تهران: شرکت چاپ و نشر
ب۲۲۹	کتاب‌های درسی ایران، ۱۳۹۱.
۱۳۹۱	۱۴۵ ص. :مصور. - (آموزش فنی و حرفه‌ای؛ شماره درس ۴۱۴۲)
	متون درسی رشته‌های کودکانیاری - مدیریت خانواده گروه‌های تحصیلی بهداشت - مدیریت خانواده، زمینه خدمات.
	برنامه‌ریزی و نظارت، بررسی و تصویب محتوا: کمیسیون برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی رشته کودکانیاری دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش وزارت آموزش و پرورش.
	۱. کودکان - بیماری‌ها. الف. زمانی، احمدرضا، ۱۳۴۲ - نویسنده همکار. ب. عنوان.
	ج. فروست. ۱۳۸۷ ب ۲۲۹ ب ۶۱۸/۹۲
	برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش ۴۵۵°

همکاران محترم و دانش‌آموزان عزیز:

پیشنهادات و نظرات خود را دربارهٔ محتوای این کتاب به نشانی
تهران- صندوق پستی شماره ۴۸۷۴/۱۵ دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های
فنی و حرفه‌ای و کاردانش، ارسال فرمایند.

info@tvoccd.sch.ir

پیام‌نگار (ایمیل)

www.tvoccd.sch.ir

وب‌گاه (وب‌سایت)

این کتاب در کارگاه ارزشیابی محتوای کتاب‌های درسی تابستان ۷۵ توسط هنرآموزان و دبیران
منتخب سراسر کشور و اعضای کمیسیون تخصصی برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی رشته
کودکیاری براساس نتایج ارزشیابی تکوینی بررسی و تجدید نظر شد و مجدداً در سال تحصیلی
۸۴-۸۵ توسط مؤلف محترم دکتر باطنی و اعضای کمیسیون تخصصی رشتهٔ کودکیاری به لحاظ
تناسب تصویری و اعمال مقررات بهداشتی جدید برابر با توصیه‌های سازمان جهانی بهداشت WHO
تغییراتی در آن انجام گردید.

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف: دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش

نام کتاب: بیماری‌های شایع کودکان - ۴۸۱/۲

مؤلفان: دکتر عزیزالله باطنی، دکتر احمدرضا زمانی

اعضای کمیسیون تخصصی: دکتر عزیزالله باطنی، شهرزاد سعادت قرین، سارا فرجاد و معصومه صادق

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع: ادارهٔ کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران: خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن: ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار: ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی: ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹

وب‌سایت: www.chap.sch.ir

صفحه‌آرا: صغری عابدی

طراح جلد: تبسم ممتحنی

ناشر: شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران: تهران - کیلومتر ۱۷ جادهٔ مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن: ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار: ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی: ۱۳۴۴۵/۶۸۴

چاپخانه: مهدیه

سال انتشار: ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شابک ۳۱۷-۷-۰۵-۰۵-۹۶۴-۰۵-۰۳۱۷-۷ ISBN 964-05-0317-7

از شماست که مردان و زنان بزرگ تربیت می شود. شما را در تحصیل کوشش کنید که برای فضایل اخلاقی،
فضایل اعلیٰ مجرب شوید. شما برای آتیه مملکت ما جوانان نیرومند تربیت کنید. دامن شما یک مدرسه ای است که
در آن جوانان بزرگ تربیت شود. شما فضایل تحصیل کنید تا که دکان شما در دامن شما به فضیلت برسند.
امام خمینی (ره)

در رشته مدیریت خانواده، برای درس شناخت بیماری‌های کودکان به ارزش ۲ واحد نظری از این کتاب فقط فصول ۱-۲-۳-۵-۶ تدریس خواهد شد.

فهرست مطالب

پیشگفتار

- ۱ فصل اول: کلیات بیماری‌های کودکان
- ۶ فصل دوم: بررسی علایم شایع بیماری‌ها در کودکان (نشانه‌شناسی)
- ۲۲ فصل سوم: بیماری‌های نوزادان
- ۴۲ فصل چهارم: سیستم ایمنی و بیماری‌های نقص ایمنی
- ۴۹ فصل پنجم: بیماری‌های عفونی
- ۸۳ فصل ششم: بیماری‌های دستگاه‌های مختلف بدن
- ۱۲۴ فصل هفتم: بیماری‌های رماتیسمی و آلرژیک در کودکان
- ۱۲۸ فصل هشتم: بیماری‌های تغذیه کودکان
- ۱۳۵ فصل نهم: بیماری‌های شایع پوست کودکان
- ۱۴۴ منابع و مأخذ

کودکان، آسیب پذیرترین قشر جمعیت‌های انسانی هستند که در مقابل شداید و ناامیامات زندگی از جمله بیماری‌ها، به تنهایی توان مقابله و دفاع را ندارند. بنابراین باید توسط گروه‌های دیگر اجتماعی مانند خانواده، مریدان و سرپرستان و سایر افراد و نهادها مورد حمایت و پشتیبانی قرار گیرند. امروزه چگونگی بروز و عوامل ایجاد کننده بسیاری از بیماری‌ها و همچنین راه‌های پیشگیری از آن‌ها شناخته شده است. آموزش بهداشت و شناخت راه‌های حفاظت و جلوگیری از بیماری‌ها باید طیف‌های وسیعی از جامعه را دربرگیرد. همه مردم باید با اصول و چگونگی آموزش، حفاظت، توسعه و ارتقای بهداشت برای فرد و جامعه آشنا گردند. یک گروه مهم از اینان کودکان، مریدان بهداشت در مدارس و مریدان مهدهای کودک هستند که وظیفه خطیر حفاظت و پرستاری از کودک را به عهده دارند. مهم‌ترین اصل از اصول مراقبت از کودک حفظ و نگاهداری سلامت کودک است. سلامت در مقابل بیماری قرار می‌گیرد و آشنایی با بیماری و دانستن زیر و بم‌های مقابله با آن، سبب حفظ و ارتقای سلامت می‌گردد. از این دیدگاه، در این کتاب سعی شده ضمن اشاره به تعریف بیماری و شرح نشانه‌ها و شناخت عوامل بیماری‌زا بیشتر به راه‌های انتقال و پیشگیری از بیماری پرداخته شود. از آن‌جا که مباحث مربوط به کمک‌های اولیه در مهدکودک‌ها و مدارس، در دروس مربوط، به تفصیل شرح داده شده است و نیازی به توضیح بیشتری از ظرایف درمان که خارج از وظایف کودکان و مریدان می‌باشد، نبوده، در این کتاب چگونگی درمان بیماری‌ها توضیح داده نشده است. تقسیم‌بندی فصول و مباحث کتاب بیماری‌های شایع کودکان، به علت کمبود واحد درسی و ساعات اندک اختصاص یافته، بر مبنای کلاسیک آن صورت گرفته است. فصل نشانه‌شناسی بیماری‌ها که اطلاعات عمومی مربوط به بیماری‌هاست و فصل بیماری‌های عفونی که بیماری‌های شایع مهدکودک‌ها و مدارس است با توضیحات کامل‌تری همراه است. اما فصول مربوط به بیماری‌های دستگاه‌ها، بیماری‌های رماتیسمی و تغذیه و به علت کمبود وقت و امکانات محدود با اختصار کامل بیان شده‌اند. لذا کتاب شکل منظم و تدوین یافته خویش را آن‌طور که قاعده کار است به خود نیافته است که امیدواریم این نقیصه در آینده با افزایش ساعات و تعداد واحدهای درس برطرف شود.

لازم به ذکر است فراگیران این درس باید اطلاعات کافی از ساختمان و کار دستگاه‌های مختلف بدن انسان و مسائل بهداشتی داشته باشند. از آن‌جا که استفاده از پوستر، عکس و فیلم‌های مناسب و هم‌چنین بازدید از بخش‌های کودکان مراکز درمانی در فراگیری بهتر مطالب این درس تأثیر قابل توجهی خواهد داشت لذا به مدرسان عزیز توصیه می‌شود تا حد امکان از تسهیلات یاد شده استفاده کنند.

مؤلفان کتاب حاضر معتقدند با تمام کوشش‌های انجام شده کتاب هنوز دارای نقایص فراوان است از کلیه مدرسان و صاحب نظران این رشته درخواست می‌شود که نظرات و پیشنهاد‌های خود را کتباً به دفتر برنامه‌ریزی و تألیف آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و کاردانش ارسال دارند تا در تجدیدنظر و چاپ بعدی مورد استفاده قرار گیرد. در خاتمه از جناب آقای دکتر عبدالله جوادی به خاطر همکاری‌های ارزنده‌شان در تهیه مطالب و تصاویر مربوط به فصل نهم (بیماری‌های پوست کودکان) و از سرکار خانم معصومه صادق که همواره در حین تألیف و روزآمد نمودن مطالب کتاب در تجدید چاپ‌های مختلف تجربیات و اطلاعات ارزنده خود را در اختیار مؤلفان کتاب قرار داده‌اند، تشکر و سپاسگزاری می‌نماییم.

مؤلفان

هدف کلی

شناخت نشانه‌ها و علل بیماری‌های شایع کودکان و نحوه‌ی پیشگیری از آن‌ها